

הקנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת מנחות

תוכן עניינים

1. א. הרי עלי עולה יביא כבש
- ב. מנחה מין מנחה יביא אחת ... מין מנחות עלי יביא שתי מנחות ממין אחד ... ממיני מנחה הדא דלמא הא מיני מנחה מביא שתי מנחות משני מינין
- ג. פירשתי ואיני יודע מה פירשתי יביא חמשתן ... דאמר מייתי ומתני
- ד. למחרת מביא אשמו ולוגו עמו ואומר אם מצורע הוא זהו אשמו וזה לוגו ואם לאו אשם זה יהא שלמי נדבה ואותו אשם טעון שהיטה בצפון ומתן בהונות וסמיכה ונסכים ותנופת חזה ושוק ונאכל לזכרי כהונה ליום ולילה

דף קה.

א. הרי עלי עולה יביא כבש

כבר התבאר במסכת ב"ק דף עח: שהנודר סתם מביא¹ מן הגדולים שבמין שנדר, ואם לא ייחד מין מסוים אלא נדר הרי עלי עולה, אם אותו המקום רגילין לקרות בסתם לאחד מן המינין מביא כאנשי המקום, כיצד נדר עולה מן הבקר² יביא שור, אמר הרי עלי עולה אם דרך אנשי המקום לקרות עולה סתם אפילו לעולת העוף מביא פרידה אחת תור או בן יונה³, ואם דרכן שאין

¹ רמב"ם הלכות מעשה הקרבנות פרק טז הלכה ג

² דברי רבינו ז"ל נראה דאם אמר הרי עלי עולת בקר צריך שיביא המובחר שבמין בקר דהיינו שור ולא עגל אבל כשאמר סתם הרי עלי עולה אף על פי שלשון עולה כולל עולת בקר ועולת צאן יכול להביא הפחות דהיינו הכבש ולא נאמר לו הבא המעולה דהיינו עולת בקר. וזה מבואר בלשונו שכתב אם דרך אנשי המקום לקרות עולה סתם אפילו לעולת העוף מביא פרידה אחת מדקאמר אפי' לעולת העוף משמע דקורין לעולת בהמה לעולם עולה סתם אלא משום דקורין ג"כ לעוף יכול להביא הפחות וזהו שאמרו במשנה בסוף מנחות הרי עלי עולה יביא כבש כלומר דיביא הפחות דהיינו עגל ולמה נאמר לו שיביא שור שהוא המעולה. וי"ל שאין זה דרך כבוד להביא לגבוה אלא המעולה שבמין אבל כשאומר עולה יכול להביא מן המין שירצה אפי' שהוא הקטן דדרך כבוד דמזה המין רוצה להביא ולא מאחר אבל באותו המין מיהא דרך כבוד הוא שיהיה המעולה. לח"מ

³ ובגמרא מנחות קה. על מח' ת"ק וראב"ע ולא פליגי מר כי אתריה ומר כי אתריה,

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הקנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת מנחות

קורין עולה סתם אלא לעולת בקר יביא שור ואם אין דרך ידועה יביא כבש⁴,
וכן כל כיוצא בזה.

ב. מנחה מין מנחה יביא אחת ... מין מנחות עלי יביא שתי מנחות ממין אחד ... ממיני מנחה חדא דלמא הא מיני מנחה מביא שתי מנחות משני מינין

כבר התבאר לעיל דף קד: שהאומר הרי עלי מנחה⁵, או מין מנחה⁶ יביא
אחת מחמשת מיני מנחות הבאות בנדר ונדבה. וי"א⁷ שמביא מנחת סלת
שהיא ראשונה לכל המנחות, ועוד שנקראת מנחה סתם ללא שם לואי⁸.

אמר הרי עלי מנחות יביא שני (מיני⁹) מנחות מחמשתן, אמר הרי עלי מין
מנחות יביא שני מנחות ממין אחד,

⁴ על פי מש"כ בלח"מ שם.

⁵ רמב"ם שם הלכה ה

⁶ תורת הקדשים נ: אות ב

⁷ ראיתי לסמ"ג במצות עשה סי' קפ"ו שכתב וז"ל סלת יהיה קרבנו האומר הרי עלי מנחה סתם מביא מנחת
סלת שהיא ראשונה לכל המנחות ע"כ, ולא ידעתי למה שנה משנתו כר' יהודה וצ"ע. אף שרש"י ז"ל כתב
בפירוש התורה עלה דקרא דסלת יהיה קרבנו האומר הרי עלי מנחה סתם מביא מנחת סלת שהיא הראשונה
שבמנחות ע"כ. אלמא דשנה משנתו כר' יהודה כבר הוקשה זה להרא"ם וכתב ואף על פי שאין הלכה כר'
יהודה אלא כחכמים שאמרו מביא מאיזו שירצה אעפ"כ פירש המקרא הזה על דעתו להיותו קרוב לפשוטו
של מקרא וכבר פירשנו פעמים רבות שהרב לא יכוין בפירוש החומש אלא זה עכ"ד. משנה למלך שם
⁸ עיין זבח תודה שם ד"ה והלכה דביאר דעת הסמ"ג שפסק כר' יהודה דקיי"ל גבי אוזב ולא אוזב עם שם לואי
לשול אוזב מדברי וכדומה וא"כ ה"ה הכא מנחה ולא נמחה בשם לואי, ודעת ת"ק שבלשון בני אדם נקראת
מנחת סולת ומנחה סתם כולל הכל.

⁹ אינו נכון אלא יביא שתי מנחות ואפי' ממין אחד. ונראה דהאי מיני ט"ם הוא וצריך למוחקו וכך היא הגירסא
הנכונה יביא שתי מנחות מחמשתן. כס"מ שם וכ"כ בהר המוריה אולם עיין מרכה"מ שם חנם שלא יד להגיה
דכפי הנראה דרבנו מפרש דכשאמר הרי עלי מנחות אף על גב דאם רצה מביא ב' מנחות ממין אחד מחמשתן
מ"מ אם רצה מביא ב' מינין מחמשתן, וזהו הרבותא דכיון דהברירה בידו להביא מאיזה מין מחמשתן שירצה
ה"ה נמי דהברירה בידו להביא כל מנחה מאיזה מין שירצה ויביא ב' מינין משא"כ כל שאמר הרי עלי מין
מנחות מדנקיט מין בלשון יחיד מחוייב להביא ב' מנחות ממין אחד וכשאמר מיני מנחות מחוייב להביא דווקא
ב' מנחות מב' מינין הואיל דאמר מיני, וה"ה באומר מיני מנחה סובר רבנו דאיפשטא הבעיא מדדחיק הש"ס
לאוקים הבריייתא כר"ש מכלל דניחא להו צד הבעיא דכולהו מנחות מנחה מקריין. ועי' מל"מ וכפי הנראה
דודאי פוסל רבנו אפי' בדיעבד עיין פ"ג מהל' מעשה הקרבנות ה"ח ופי"ב מהל' מעשה הקרבנות ה"י.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכתא למשיחא בדרף היומי

מסכת מנחות

אמר הרי עלי מיני מנחות יביא שתי מנחות משני מינים, וכן אם אמר מיני מנחה יביא שני מינין¹⁰. ואומר כמה שפירשתי יהיו לנדרי והשאר יהא נדבה.

ג. פירשתי ואיני יודע מה פירשתי יביא חמשתן ... דאמר מייתי ומתני

עוד התבאר שם שאם קבע נדרו במין מהן ושכחו מביא חמשתן. ומתנה ואומר מה שפירשתי יהיה לנדרי והשאר יהא נדבה¹¹.

דף קה:

ד. למחרת מביא אשמו ולוגו עמו ואומר אם מצורע הוא זהו אשמו וזה לוגו ואם לאו אשם זה יהא שלמי נדבה ואותו אשם טעון שחיטה בצפון ומתן בהונות וסמיכה ונסכים ותנופת חזה ושוק ונאכל לזכרי כהונה ליום ולילה

כבר התבאר במסכת נזיר דף ס. ובזבחים דף עו. שנשתנה תגלחת טהרת הנזיר מתגלחות המצורע הנזיר מגלח במלאת ימי נזרו לאחר הבאת קרבנותיו כדי להעביר שערו שנדל פרע בימי נזרו¹². ואילו המצורע מגלח תגלחת ראשונה כשיטהר כדי לגלח שוב לאחר שבעת ימי ספירתו, ותגלחת שניה מגלח לפני שטובל ומכבס בגדיו וקודם שזורק דם קרבנותיו¹³, ובוה נשתנה גם מתגלחת נזיר טמא שמגלח אחר הזאת שלישי ושביעי¹⁴.

¹⁰ שם בעיא ולא איפשיטא ויש לתמוה למה פסקה לחומרא דהא איכא למיחש דמייתי חולין בעזרה ונל דמייתי ומתנה שאם אינו חייב בה תהא נדבה. כס"מ שם.

¹¹ מעשה רקח שם הלכה ה וכאן ודא חייב להתנות שהרי אין שייך לומר כאן קמן והביא גדול יצא.

¹² רמב"ם הלכות נזירות פרק ה הלכה א ב

¹³ רמב"ם הלכות טומאת צרעת פרק יא הלכה א ב

¹⁴ רמב"ם הלכות נזירות פרק ו הלכה יא

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

התנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת מנחות

ולפיכך אין אדם¹⁵ מגלח תגלחת אחת ועולה לו לנזרו ולצרעתו, משום שגילוח נזיר הוא להעביר השיער שאין צריך לו עוד, וגילוח מצורע בימי חלוטו הוא לגדל ושיגלח אח"כ בימי ספורו, וגילוח מצורע בימי ספורו הוא לפני זריקת הדמים, וגילוח נזיר לאחר זריקת הדמים, ואפילו לגלוח טומאה של נזיר אינו עולה מכיון שמצורע מגלח קודם ביאת מים ונזיר מגלח לאחר ביאת מים. ומשום כך אינו יכול לצאת באותם קרבנות גם על נזירות וגם על צרעת.

ומכיון שקרבנות מצורע בעשיר כבש לאשם וכבש לעולה וכבשה לחטאת, ואם דל הוא כבש לאשם ושתי תורים או שני בני יונה אחד לחטאת ואחד לעולה, וכן קרבנות של נזיר טמא כמו מצורע בדלות כבש לאשם ושתי תורים וגו' אחד לחטאת ואחד לעולה וקרבנות נזיר טהור כבש לעולה וכבשה לחטאת ואיל לשלמים על סל המצות, ולבד זה במצורע מיד ביום טהרתו צריך שתי צפרים אחת לשחיטה ולהוות ממנה על המצורע, ואחת לשילוח. ואין יכול לצאת באותם קרבנות גם על נזירות וגם על צרעת.

לפיכך כשהוא נזיר ספק מצורע וספק נטמא במת שמגלח ארבע תגלחות כמו שהתבאר שם כיצד מביא קרבנותיו. אם היה עשיר כותב נכסיו לאחרים, שמצורע עשיר שהביא קרבן עני לא יצא.

תגלחת ראשונה – ומגלח בה ראשו וזקנו וגבות עיניו, ומטהר בעץ ארז ואזוב וצפרים כשאר מצורעים, אם אינו טמא מת ולא מצורע הרי היא תגלחת טהרה של נזירותו, ואם הוא מצורע ודאי בשנה ראשונה הרי היא תגלחת ראשונה של מצורע. ומביא צפרים לספק מוחלט, אחת שחוטא ואחת משולחת, וקרבנות דמצורע לא שייך בעת הבאת הצפרין והם בגילוח השני, וחטאת העוף לספק נזיר טמא, שהרי חטאת העוף באה על הספק¹⁶, ועולת בהמה לספק נזיר טהור ומביאו בתנאי שאם הוא מצורע הרי זה נדבה, ומועיל לנזיר טהור שהרי גם אם לא הביא אדם מגלח על קרבן אחד.

תגלחת שנייה – לאחר שנה שאינו יכול לגלח אחר שבעה כשאר מצורעין שמא אינו מצורע אלא טמא מת ודאי היה, ושנה שניה זו הרי הוא בה נזיר שאסור לגלח, ומאחר שגלח שתי תגלחיות אלו שלמה טהרת הצרעת ומותר לאכול בקדשים, ואין להסתפק בנזיר טמא, שהרי אם לא היה מצורע מוחלט כלל, הרי התגלחת הראשונה היתה

¹⁵ רמב"ם הלכות נזירות פרק י הלכה א ערוך השולחן העתיד הלכות נזירות סימן ל סעיף א – יז
¹⁶ וכל חטאת עוף מהן לא תאכל מפני שהיא ספק

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הקנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת מנחות

לנזיר טמא אם הוא טמא, ואם היה מצורע מוחלט הרי התגלחת השנייה היא תגלחת שנייה של מצורע, ולפיכך מביא חטאת העוף לקרבן מצורע ואשם אינו יכול הביא מספק שאין מביאים אשם על תנאי, אך אינו מעכב את תגלחת המצורע, ובזה הפטר מקרבנות מצורע ומותר באכילת קדשים כנזכר. ועולת בהמה מביא לספק נזיר טהור.

תגלחת שלישית – שהספק אולי עד עתה גילח משום מצורע ועתה מגלח משום נזיר טמא מביא חטאת העוף מספק נזיר טמא¹⁷, ועולה ואשם אינם מעכבים כנזכר, ועולת בהמה¹⁸ בתנאי לספק נזיר טהור. ואי קשיא כיון שתגלחת מצורע ותגלחת נזיר טמא שוין הן בקרבנותיהן, יעלה לכאן ולכאן, אך מכיון שאין יוצאין בתגלחת אחת וממילא דאין יוצאין בקרבן אחד. כמו שהתבאר.

תגלחת רביעית – מביא כל קרבנות של נזירות טהרה. והעולות שהביא מקודם יהיו לנדבה, ומתנה אם טמא הייתי, עולה ראשונה נדבה וזו חובה¹⁹, ואם מוחלט הייתי ראשונה חובת מצורע²⁰ וזו חובת נזירות ושתים האמצעיות נדבה, ואם טהור מטומאת מת הייתי ומצורע עולה הראשונה

¹⁷ נמצא חטאת ראשונה לספק טומאתו, שניה לספק צרעתו שאין המצורע מביא קרבנו אלא לאחר תגלחת שניה, וכן חטאת שלישית לספק טומאתו שאין תגלחת אחת עולה לנזרו ולצרעתו ושמה מצורע ודאי וטמא מת ודאי היה שהתגלחת הראשונה והשנייה לצרעתו.

¹⁸ נמצא שלש עולות בהמה שמביא עמהן על הראשונה הוא מתנה ואומר אם טהור אני זו מחובתי ואם טמא אני הרי היא נדבה, וכן הוא אומר בשניה ובשלישית

¹⁹ והמפרשים נתקשו בכל דבריו, ואיך כתב בתגלחת רביעית אם טמא הייתי עולה הראשונה נדבה וזו חובה והרי אם טמא היה בראשונה היתה השנייה חובה לנזירות טהרה והשלישית והרביעית נדבה. אך בזה י"ל דכוונתו שהיה טמא וגם מוחלט וממילא דג' הראשונות שתים לצרעתו ושלישית לטומאתו והרביעית חובה לנזירות טהרה. כסף משנה.

²⁰ והקשו והרי חובת מצורע הוא לאחר תגלחת שנייה, ומקודם אינו אלא צפרים, וגם הראב"ד השיגו בזה, וז"ל: זה אי אפשר שאין למצורע עולה בתגלחת ראשונה ולא שם קרבן, אלא אם מוחלט הייתי עולה הראשונה נדבה ושנייה ושלישית אחת לספק סיפורו ואחת לספק טומאתו אם גם טמא היה, ואם טהור מטומאת מת הייתי וודאי מצורע עולה ראשונה נדבה והשנייה והשלישית חובה לספירת מצורע ורביעית לטהרתו, ואם טמא הייתי ומצורע עולה ראשונה נדבה והשנייה אחת לספירתו ואחת לטומאתו וזו לטהרתו, ואם טהור הייתי ולא מצורע הראשונה חובה וכולן נדבה. וגם דברי הראב"ד תמוהים, ואיך כתב: ואם טהור הייתי וודאי מצורע עולה הראשונה נדבה והשנייה והשלישית חובה לספירת מצורע ורביעית לטהרתו, עכ"ל. ולמה לנו שנים למצורע, וכבר הקשו עליו זה עיין לח"מ. ויותר מזה קשה בין להרמב"ם בין להראב"ד עולת בהמה מאי עבדתה למצורע, הא נתבאר דמביא כעני דכותב נכסיו לאחרים ומביא חטאת העוף ולא עולת בהמה. ובהכרח לומר דדעת רבותינו דבקרבן טהרה בתגלחת רביעית ביכולתו לחדש דבר והיינו להתנות באופן שגם למצורע יעלה עולת בהמה כדין מצורע עשיר, ואי משום שמביאה קודם זמנה לא איכפת לן דאין קפידא בעולה קודם זמנה כיון שתוכל לילך גם לנדבה. ובדברי הראב"ד נפל טעות וכצ"ל: ואם טהור מטומאת מת הייתי וודאי מצורע עולה ראשונה והשלישית נדבה והשנייה חובה לספירת מצורע ורביעית לטהרתו, ולפי"א א"ש וגם מביא העולה בזמנה דלא כהרמב"ם [עכ"מ ולח"מ ואין דרך מרווח יותר מזה]. ערוך השולחן העתיד שם סימן לא סעיף ה –

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכתא למשיחא בדרף היומי

מסנת מנחות

חובה וכן השנייה אחת לחובת מצורע ואחת לחובת נזירות ושלישית ורביעית נדבה והשאר קרבן טהרתו, ואם טמא הייתי ומצורע עולה ראשונה חובת צרעת ושנייה ושלישית נדבה וזה קרבן תגלחת טהרה.

האשם והעולה אינם מעכבין לא בתגלחת טומאה ולא בצרעת, ולכך אינו מביא²¹, וי"א²² שמביא אשם בתנאי שאם אינו חייב בו הרי הוא שלמים ואכלו רק ליום ולילה כדין אשם.

²¹ דעת הרמב"ם.

²² דעת הראב"ד.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

